

**КІРЕЄВА З.О.**

*доктор психологічних наук, професор,  
завідувач кафедри загальної психології та  
психології розвитку особистості  
Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова,  
м. Одеса  
ORCID 0000-0001-5061-8413*

**ГОЯН І.М.**

*доктор філософських наук, професор,  
здобувач кафедри практичної психології та  
соціальної роботи Східноукраїнського національного  
університету ім. В. Даля, м. Сєвєродонецьк  
ORCID 0000-0003-2548-0488*

## **ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ ПРОЄКТ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ САМООРГАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ В ПЕРІОД СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

У статті розкрито особливості програмно-цільового проєкту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій. Розкрито змістовно-процесуальні засади побудови і реалізації програмно-цільового проєкту, що включає діагностично-настановний, критеріально-оцінний, проєктувально-змістовний, технологічний, результативно-аналітичний блоки та відповідає принципам цілісності, структурності, взаємозв'язку системи і середовища, ієрархічності, цілеспрямованості, відкритості, зворотного зв'язку й має системно-інтегрований характер. Визначено провідні соціально-психологічні умови та чинники підвищення рівня самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій.

**Ключові слова:** *молодь, самоорганізація, соціально-психологічне забезпечення, оптимізація процесу самоорганізації, суспільні трансформації.*

**Постановка проблеми.** Кожне суспільство, яке розвивається динамічно та стратегічно, прагне віднайти найбільш оптимальні шляхи створення та збереження матеріальних і духовних цінностей. Такими шляхами створення матеріальних і духовних цінностей є спрямованість на виробництво, на наукові здобутки. При цьому, як виробництво, так і наука потребують відповідних методів освіти та навчання молодого покоління виробників чи науковців, соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу їх самоорганізації [1; 4; 6; 7].

З'ясовано, що під оптимізацією процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій розуміється система взаємопов'язаних умов та чинників, що утворюють та забезпечують цілі-

сний процес реалізації психотехнологій розвитку самоорганізації, зокрема в системі вищої освіти [2; 3; 5].

Принципи і механізми соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій повинні, на наш погляд, ґрунтуватись, в першу чергу, на сутності і природі людини, тобто на антропологічних принципах, адже саме розуміючи сутність людини ми можемо ефективно будувати технології соціалізації, навчання та освіти. Тому постановка проблеми пошуку принципів соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій є актуальним завданням, яке ми вирішуємо в межах цього дослідження. Пошук таких принципів і механізмів надасть змогу будувати та самоорганізовувати гуманну та демократичну освіту, яка б була цікавою та корисною для молоді, яку б молода людина бажала здобути та яку б цінувала добровільно.

Проблема пошуку принципів соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій є актуальною у багатьох наукових аспектах. Постановка проблеми антропологічних та аксіологічних принципів соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді піднімається переважно частково.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Дослідники [1-7 та ін.] ведуть мову про різні вагомні освітні принципи, але однак чітко не класифікують їх, зокрема на антропологічні та аксіологічні, що свідчить про відсутність системного осмислення суті самих принципів. Той чи інший принцип має застосовуватися, виходячи з основних закономірностей людського та суспільного життя, розуміння природи людини. Тому аналіз взаємодії антропологічних та аксіологічних принципів, які б були в основі процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій, є актуальною проблемою, оскільки аксіологічні принципи, які перебувають в основі всіх форм суспільної діяльності, зокрема в освіті, ґрунтуються у своїй суті на антропологічних принципах.

Виявлення таких фундаментальних принципів та механізму їх взаємодії надасть можливість успішно та ефективно організувати освітній процес з меншими затратами матеріальних та інтелектуальних ресурсів, а також створить підґрунтя для можливості отримати у результаті освітнього процесу творче, гуманне та зорієнтоване на демократичні свободи молоде покоління.

Кожне суспільне явище, як би воно не розвивалось у соціальному просторі і часі, має своє сутнісне підґрунтя, яке складається переважно з об'єктивних та суб'єктивних чинників.

**Мета статті** – розкрити особливості програмно-цільового проєкту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій.

**Виклад основного матеріалу і результатів дослідження.** У такому аспекті системні цінності мали б бути закладені також в освіті, адже відмінність суспільств та, зокрема, відмінність освітніх програм і наукових інститутів має аксіологічне підґрунтя, яке є надзвичайно динамічним, особливо у наш час, коли простежується знецінення ідеалів зумовлене не тільки загальним розчаруванням у просвітницьких ідеалах, а й докорінними змінами соціокультурного життя. Тому для того, щоб планувати та управляти освітою і наукою, необхідно, в першу чергу, планувати та управляти матеріальними і духовними цінностями, які мають бути закладені у фундамент освіти та які, з іншого боку, мають бути отримані в майбутньому внаслідок навчання та виховання молоді.

Одним із важливих антропологічних чинників, який характерний для розвитку людини та який слід враховувати у контексті освіти, є процес наслідування, як природний, спонтанно-самоорганізаційний спосіб соціалізації молодої людини.

Аналогічно вагоме значення процесу наслідування у соціальних процесах висловлює Ж-Г. Тард, який вважає, що існують закони наслідування в багатьох сферах діяльності і поведінки людини. На його думку, наслідування – це те начало, яке одночасно урівнює і цивілізує людей, яке є процесом суспільної асиміляції.

У такому аспекті, якщо наслідування прирівнювати до соціальних законів та інстинкту, то відповідно цю здатність людини слід було б використати як антропологічний принцип освіти. При цьому освіта мала б бути спрямована на наслідування кращих та найбільш оптимальних способів діяльності і поведінки, на дотримання загальнолюдських цінностей. Тому цікавість і здивування – це важливі антропологічні принципи освіти.

З іншого боку, якщо молода людина відповідно до своєї природи спонтанно здатна наслідувати у процесі соціалізації та навчання, то відповідно слід враховувати аксіологічний аспект такого наслідування, оскільки це дозволило б «економити» час для коригування поведінки людини, яка перебуває у процесі соціалізації. Але звісно, що сліпе наслідування та механічне епігонство не може бути оптимальним принципом освіти. В освіті і в самоорганізації молодої людини має наступити такий момент, коли вона від наслідування, яке полягає у засвоєнні знань, повинна перейти до творчості.

На наш погляд, наслідування і творчість – це два антропологічні способи процесу самореалізації молоді. Тому основне завдання, яке слід вирішити в освітньому процесі – це необхідність переходу

молоді до другого етапу свого саморозвитку – творчості. Такий перехід від наслідування до творчості є можливий, на наш погляд, на основі принципу творчого діалогу, який є одним із аксіологічних принципів освіти і передбачає повагу до людини як до творця знань та до її інтелектуальної власності, повагу до творчості взагалі.

Тому важливим аспектом освіти майбутнього у напрямку оптимізації процесу самоорганізації молоді мають бути такі аксіологічні принципи як співпраця, взаємна відповідальність, довіра та чесність викладача та здобувача вищої освіти. Саме ці принципи є основою для успішного здобуття знань та сприяють самодисципліні і порядку, командному та творчому духу освіти.

У ракурсі цих міркувань найбільш перспективними шляхами самоорганізації освіти майбутнього, які б давали вагомий суспільний потенціал та результат, є орієнтація на творчість. Зокрема можна було б зорієнтувати освіту на три напрямки: технічний, гуманітарний та мистецький. У технічному аспекті всі зусилля варто було б спрямувати на конструювання та винахідництво, в мистецькому – на створення мистецьких творів, а в гуманітарному – на написання розмаїтих текстів.

Саме творчість – це той шлях, який здатний вести молодь до свободи, до гуманізму, адже тільки вільна людина може вільно творити в суспільстві, яке не обмежує її творчий порив і дозволяє реалізувати свою свободу ідей, думок та поглядів, свободу цікавості. Свобода – це фундаментальний аксіологічний принцип освіти, оскільки «дух цікавості» не має меж, а тому сприяння такому пориву впливає на формування творчого потенціалу людини. В такому сенсі, на наш погляд, творчість, як антропологічний принцип освіти, є цілісно пов'язаний з її аксіологічними принципами – свободою, гуманізмом та демократією.

Доведено, що самоорганізація успішної освіти ґрунтується на таких антропологічних принципах як творчість, наслідування, цікавість, природний потяг до знань, конкуренція.

Обґрунтовано, що до аксіологічних принципів самоорганізації ґрунтовної освіти можна зарахувати такі принципи як принципи демократичності, свободи, гуманізму, добровільності, добору корисних та ефективних знань, творчого діалогу.

Встановлено, що антропологічні та аксіологічні принципи перебувають у кореляції, а тому при створенні освітніх програм необхідно враховувати їх взаємодію.

Запропонований програмно-цільовий проєкт у межах освітнього процесу передбачав: визначення та розроблення змісту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді та підготовку всіх його суб'єктів; розроблення та впровадження оптимальної моделі соціально-психологічного забезпечення оптимі-

зації процесу самоорганізації молоді; індивідуальні та групові консультації; оцінювання параметрів і показників самоорганізації молоді.

Розроблений програмно-цільовий проєкт соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій включав: діагностично-настановний; критеріально-оцінний; проєктувально-змістовний; технологічний; результативно-аналітичний блоки.

Програмно-цільовий проєкт відповідав принципам: цілісності; структурності; взаємозв'язку системи і середовища; ієрархічності; цілеспрямованості; відкритості; зворотного зв'язку.

Реалізація моделі соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді у межах програмно-цільового проєкту передбачала застосування низки психотехнологій, як-то: метод кейсів, проєктна діяльність, створення портфоліо та ін.; активних соціально-психологічних методів навчання та практико-орієнтованих форм організації роботи учасників проєкту.

Такий підхід дозволяв розвинути суб'єктну позицію учасників, задіяти їх рефлексивність через самопізнання та самовираження. Крім того, визначальне місце у розвитку самоорганізації було відведено самостійній роботі учасників проєкту, як виду навчальної діяльності, формі освітнього процесу, механізму самоосвіти, саморозвитку і самоорганізації.

У ході реалізації програмно-цільового проєкту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді було розроблено критеріально-оцінну систему, яка включала: пакет діагностичних методик на визначення інтегральних характеристик і якостей учасників, пов'язаних з процесом їх самоорганізації; критерії і показники сформованості самоорганізації; рівневу характеристику самостійної роботи учасників, що забезпечує формування компетенції самоорганізації.

Серед критеріїв та показників сформованості самоорганізації учасників програмно-цільового проєкту виокремлено, зокрема розвиток умінь цілепокладання, аналізу ситуації, самоконтролю, мотивації навчально-професійної діяльності, рефлексивності.

Актуальність самостійної роботи та формування готовності учасників проєкту до самоорганізації та до ефективної самостійної діяльності є сучасною проблемою, яка не викликає сумнівів. Сформованість необхідних особистісних якостей майбутнього спеціаліста та компетенції самоорганізації потребує високого рівня самостійності на етапі професійної підготовки.

Самостійна робота у цьому випадку виступає найбільш адекватним механізмом формування та розвитку самостійності як особистісної якості та тією формою освітнього процесу, яка відповідає поставленій меті сучасної освіти. Лише знання, підкріплені самостійною діяльністю, можуть стати справжнім надбанням молоді. Саме в цьому по-

лягає подвійний характер самостійної роботи – в особистісній та професійній підготовці.

Самостійна робота у програмно-цільовому проєкті соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді була покликана вирішувати безліч завдань особистісного розвитку. До таких особистісних завдань, вирішуваних у процесі самостійної роботи, слід віднести: формування та розвиток самостійних навичок роботи (формулювання задачі, постановка мети, знаходження та відбір інформації, вибір рішення, прийняття рішення, прийняття відповідальності за рішення).

Отже, самостійна робота покликана вирішувати особистісні завдання; формувати та розвивати професійні компетенції, сприяти розвитку особистості. Власне самостійна робота є предметом дослідження у багатьох сучасних дослідженнях, що наголошує на необхідності та своєчасності нового прочитання змісту, структури, способів організації, психологічного забезпечення самостійної роботи.

Ефективність самостійної роботи визначається самоконтролем, рефлексією, цілеспрямованістю, активністю, самоорганізацією учасників проєкту. Власне самостійна робота ініціюється з позиції індивідуальних внутрішніх пізнавальних мотивів у найбільш зручний з їх погляду час.

Отже, аналіз самостійної роботи учасників проєкту надав можливість виокремити низку підходів у її організації.

Діяльнісний підхід, який визначає самостійну роботу як вид діяльності, що самостійно організується внаслідок індивідуальних мотивів пізнавального, особистісного, професійного розвитку; вільна у виборі часу, обсягу та самоконтрольована, опосередкована зовнішнім управлінням. Управління самостійною роботою розглядається як жорстке чи гнучке, залежно від ступеня визначення послідовності дій.

Суб'єктний підхід передбачає звернення до індивідуально-психологічних детермінант. До психологічних детермінант належить, передусім, саморегуляція. У контексті саморегуляції учасник проєкту має вміти ставити цілі самостійної роботи, вміти проєктувати, планувати процес самостійної діяльності, визначати необхідні умови, вибрати засоби її здійснення.

У рамках особистісно-діяльнісного підходу самостійна робота обумовлена внутрішньою мотивацією суб'єкта, його цілеспрямованістю, прагненням до результату, здатністю до планування та структурування обсягу та завдань самостійної діяльності.

Отже, ефективність самостійної роботи залежить від рівня сформованих навичок і умінь самостійної діяльності, від рівня самосвідомості, рефлексивності, самодисципліни, особистої відповідальності.

Таким чином, у програмно-цільовому проєкті соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді під самостійною роботою учасників проєкту ми розуміємо вид

діяльності, зумовлений особистісною мотивацією формування компетенції самоорганізації, можливістю вибору способу діяльності, керований та організований соціально-психологічними умовами.

Стає очевидним, що самотійна робота учасників проєкту представляється окремим багатостороннім та поліфункціональним явищем, що має освітній, особистісний, професійний, суспільний потенціал та значення.

У логіці дослідження поставало завдання виявити структуру та типологію самотійної роботи для того, щоб визначити можливості самотійної роботи учасників проєкту для формування компетенції самоорганізації.

Така логіка міркувань дозволила вийти на соціально-психологічні умови ефективності самотійної роботи досліджуваних у процесі розвитку самоорганізації.

Слід наголосити, що поряд із традиційними формами організації самотійної роботи слід застосовувати активні, пов'язані з розвитком власне самотійності, до яких можна віднести такі завдання: пошук та відбір необхідної інформації; розробка чи вирішення кейсів та ін.

Отже, актуальність застосування та модернізації самотійної роботи в запропонованому програмно-цільовому проєкті соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді обумовлена кількома чинниками: підвищенням ролі самотійної роботи та збільшенням часу для її реалізації, що сприяє не лише поглибленню знань, а й формуванню інтересу до професійних знань, пізнавальної діяльності загалом; оволодіння способами саморозвитку, самоосвіти; застосування психологічного підходу до організації самотійної роботи, що дозволяє враховувати індивідуальні особливості учасників проєкту (різні пізнавальні здібності, різний темп, різний стиль навчання, різні мотиви освоєння професійних компетенцій та ін.).

Ефективність самотійної роботи зумовлена зовнішніми факторами (методичне, нормативне забезпечення, соціально-психологічні умови), внутрішніми факторами (сформованість навичок самотійної роботи учасників проєкту; сформованість ключових компетенцій, компетенції самоорганізації, мотиваційна та пізнавальна активність учасників проєкту, особисті якості учасників проєкту, що визначають індивідуальність процесу саморозвитку).

Серед критеріїв та показників сформованості самоорганізації учасників програмно-цільового проєкту виокремлено:

- розвиток умінь цілепокладання (вміння визначати провідну мету своєї діяльності та утримувати її; ділити мету на завдання та розподіляти їх у часовому проміжку; вміння знаходити різні способи та засоби досягнення поставленої мети);

- розвиток умінь аналізу ситуації (вміння виявляти, аналізувати та об'єктивно оцінювати всі аспекти, в яких протікає діяльність, а також

визначати значущість поточної ситуації для вирішення поставлених завдань);

- розвиток самоконтролю (вміння оцінки учасником власних психічних станів, процесів та здатність до контролю за їх проявами; вміння докладати вольові зусилля та здійснювати контроль у ході діяльності; вміння оперативно змінювати мету, план дій та (або) спосіб діяльності, в залежності від обставин, що змінюються, умов і критеріїв оцінки результату);

- розвиток мотивації (наявність провідних мотивів здобуття знань, оволодіння професією, мотивація на самостійне здійснення навчальної діяльності);

- розвиток рефлексивності (вміння фокусуватися на собі, продуктах власної активності, поточному та минулому стані, адекватно оцінювати результати діяльності; цей критерій необхідний для оцінки виконання етапу корекції у структурі самоорганізації діяльності).

Важливим завданням програмно-цільового проєкту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді виступав розвиток умінь самоорганізації часу учасників, який вбачався в усвідомленні власної ролі у забезпеченні успішності пізнавальної, навчальної, професійної діяльності, у прагненні до самоорганізації (упорядкування цілей і мотивів, розвиток навичок самоорганізації), у розвитку здібностей до самоконтролю і саморегуляції, адекватної самооцінки.

У програмно-цільовому проєкті соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді запропоновано змістовну характеристику рівнів самостійної роботи учасників (незадовільного, задовільного, достатнього, оптимального, креативного) та критерії, що дозволили оцінити ефективність реалізованих умов організації самостійної роботи: функціонально-компетентний (сформованість компонентів компетенції самоорганізації); освітній (академічна успішність, сформованість навичок самостійної роботи); мотиваційний (мотивація навчальної діяльності, професійної освіти); особистісний (рівні саморегуляції та рефлексії).

**Висновки.** Розкрито змістовно-процесуальні засади побудови і реалізації програмно-цільового проєкту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій. Показано, що розроблений проєкт соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді включає діагностично-настановний, критеріально-оцінний, проєктувально-змістовний, технологічний, результативно-аналітичний блоки. Наголошується, що впроваджений програмно-цільовий проєкт соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій відповідає принципам цілісності, структурності, взаємозв'язку системи і середовища, ієрархічності, цілеспрямованості, відкритості, зворотного зв'язку, і має



системно-інтегрований характер. Запропонований проєкт включає: визначення та розроблення змісту соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді та підготовку всіх його суб'єктів; розроблення та впровадження оптимальної моделі соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді; індивідуальні та групові консультації; оцінювання параметрів і показників процесу самоорганізації молоді. Доведено, що програмно-цільовий проєкт соціально-психологічного забезпечення оптимізації процесу самоорганізації молоді в період суспільних трансформацій буде ефективним при дотриманні стратегічних напрямків: організації реалізації потенціалу самоорганізації молоді та систематизації ресурсів самоорганізації; урахуванні взаємозв'язку навчальної/професійної діяльності, можливостей дуальної освіти; врахуванні впливу регіонального соціокультурного середовища на самоорганізацію молоді та формування мультикультурного освітньо-професійного простору з метою самоорганізації молоді тощо.

#### Список використаних джерел

1. Завацька Н.Є. Адаптаційний потенціал особистості: медико-соціальний вимір : монографія / За заг. ред. Н.Є. Завацької, Р.П. Шевченко. – К. : ПВТП «LAT&K», 2019. – 239 с.
2. Орап М.О. Наративні технології у подоланні критичних ситуацій життя / М.О. Орап // Матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. «Особистість у кризових умовах та критичних ситуаціях життя», 18-19 лют. 2016 р., м. Суми. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – С. 279 – 282.
3. Пазенок В.С. Ціннісні орієнтації сучасного інформаційного суспільства / В.С. Пазенок, В.В. Лях, О.М. Соболев, Р.В. Самчук [та ін.]. – К., 2013. – 406 с.
4. Попович І.С. Соціально-психологічні особливості самоорганізації особистості в системі її соціальних очікувань / І.С. Попович // Психологічні виміри соціальних очікувань особистості : монографія / І.С. Попович. – Херсон : ПАТ «ХМД», 2017. – С. 161 – 179.
5. Турбан В.В. Становлення етичної свідомості в онтогенезі: автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / Вікторія Вікторівна Турбан. – К., 2013. – 38 с.
6. Федан О.В. Теоретичні підходи до проблеми саморозвитку особистості / О.В. Федан // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2017. – № 2(43). – С. 201 – 210.
7. Шевяков О.В. Динамічні соціотехнічні системи діяльності: соціальна підтримка / О.В. Шевяков та ін. // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2020. – № 3 (53). – Т.1. – С. 184 – 194.

#### Spysok vykorystanykh dzherel

1. Zavač'ka N.Je. Adaptacijnyj potencial osobystosti: medyko-social'nyj vy-mir : monografija / Za zag. red. N.Je. Zavač'koi', R.P. Shevchenko. – K. : PVTP «LAT&K», 2019. – 239 s.
2. Orap M.O. Naratyvni tehnologii' u podolanni krytychnyh sytuacij zhyttja / M.O. Orap // Materialy II mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Osobystist' u kryzovyh umovah ta krytychnyh sytuacijah zhyttja», 18-19 ljut. 2016 r., m. Sumy. – Sumy : Vyd-vo SumDPU imeni A.S. Makarenka, 2016. – S. 279 – 282.

3. Pazenok V.S. Cinnisni orijentacii' suchasnogo informacijnogo suspil'stva / V.S. Pazenok, V.V. Ljah, O.M. Sobol', R.V. Samchuk [ta in.]. – K., 2013. – 406 s.
4. Popovych I.S. Social'no-psyhologichni osoblyvosti samoorganizacii' osobysto-sti v systemi i'i' social'nyh ochikuvan' / I.S. Popovych // Psyhologichni vymiry social'nyh ochikuvan' osobystosti : monografija / I.S. Popovych. – Herson : PAT «HMD», 2017. – S. 161 – 179.
5. Turban V.V. Stanovlennja etychnoi' svidomosti v ontogenezi: avtoref. dys. ... d-ra psyhol. nauk : 19.00.07 / Viktorija Viktorivna Turban. – K., 2013. – 38 s.
6. Fedan O.V. Teoretychni pidhody do problemy samorozvytku osobystosti / O.V. Fedan // Teoretychni i prykladni problemy psyhologii' : zb. nauk. prac' Shidnoukrai'ns'kogo nacional'nogo universytetu imeni Volodymyra Dalja. – Sjevjerodonec'k : Vyd-vo SNU im. V. Dalja, 2017. – № 2(43). – S. 201 – 210.
7. Shevjakov O.V. Dynamichni sociotehnichni systemy dijal'nosti: social'na pidtrymka / O.V. Shevjakov ta in. // Teoretychni i prykladni problemy psyhologii' : zb. nauk. prac' Shidnoukrai'ns'kogo nacional'nogo universytetu imeni Volodymyra Dalja. – Sjevjerodonec'k : Vyd-vo SNU im. V. Dalja, 2020. – № 3 (53). – T.1. – S. 184 – 194.

***Kireeva Z.O., Hoian I.M.***

**PROGRAM-TARGET PROJECT OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF OPTIMIZATION OF THE PROCESS OF YOUTH SELF-ORGANIZATION IN THE PERIOD OF SOCIAL SOCIAL SOCIETY**

The content-procedural principles of construction and implementation of the program-target project of social-psychological support of optimization of the process of self-organization of youth in the period of social transformations are revealed. It is shown that the developed project of social and psychological support of optimization of the process of self - organization of youth includes diagnostic and instructional, criterion - evaluation, design - content, technological, result - analytical blocks. It is emphasized that the implemented program-target project of social and psychological support of optimization of youth self-organization process in the period of social transformations corresponds to the principles of integrity, structure, interconnection of system and environment, hierarchy, purposefulness, openness, feedback, and has systemic character.

The proposed project includes: definition and development of the content of socio-psychological support for the optimization of the process of self-organization of youth and training of all its subjects; development and implementation of the optimal model of socio-psychological support for the optimization of the process of self-organization of youth; individual and group consultations; evaluation of parameters and indicators of the process of self-organization of youth. It is proved that the program-target project of social and psychological support of optimization of process of self-organization of youth in the period of social transformations will be effective at observance of strategic directions: organization of realization of potential of self-organization of youth and systematization of resources of self-organization; taking into account the relationship of educational / professional activities, opportunities for dual education; taking into account the influence of the regional socio-cultural environment on the self-organization of youth and the formation of a multicultural educational and professional space for the purpose of self-organization of youth, etc.

**Keywords:** *youth, self-organization, socio-psychological support, optimization of the youth self-organization processes, social transformations.*

**Киреева З.А., Гоян. И.М**

**ПРОГРАММНО-ЦЕЛЕВОЙ ПРОЕКТ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМИЗАЦИИ ПРОЦЕССА САМООРГАНИЗАЦИИ МОЛОДЕЖИ В ПЕРИОД ОБЩЕСТВЕННЫХ ТРАНСФОРМАЦИЙ**

В статье раскрыты особенности программно-целевого проекта социально-психологического обеспечения оптимизации процесса самоорганизации молодежи в период общественных трансформаций. Раскрыты содержательно-процессуальные основы построения и реализации программно-целевого проекта, включающего диагностически установочный, критериально-оценочный, проектировочно-содержательный, технологический, результативно-аналитический блоки и отвечающий принципам целостности, структурности, взаимосвязи системы и среды, иерархичности, целеустремленности, открытости, обратной связи и носит системно-интегрированный характер. Определены ведущие социально-психологические условия и факторы повышения уровня самоорганизации молодежи в период общественных трансформаций.

**Ключевые слова:** молодежь, самоорганизация, социально-психологическое обеспечение, оптимизация процесса самоорганизации, общественные трансформации.